

ققنوس نامه

دوره جدید - شماره اول - تابستان ۱۴۰۵

ققنوس و سالی که گذشت سمیه نوروزی - دبیر داستان خارجی

ماتئاس ساندورف رمانی است با حال و هوایی متفاوت، چرا که ژول ورن این رمان را به الکساندر دوما تقدیم کرده و نثر و فضای کنت-مونت کریستیوی رمان حکایت از تأثیری دارد که خیانت، انتقام، وطن و عشق این رمان برجسته دوما روی ژول ورن گذاشته.

جزیره اسرارآمیز رمانی بود که از زمان شروع انتشار آثار ژول ورن متقاضی زیاد داشت و با توجه به حجم بالای رمان، ترجمه و انتشارش از آن کارهای سخت بود.

از مجموعه گوتیک نیز تاکنون بیش از ده عنوان منتشر شده که دراکولا، فرانکشتاین، دکتر جکیل و آقای هاید از جمله عناوین پرطرفدارش بودند. تازه‌ترین عنوان این مجموعه بارون پیر انگلیسی است که کمی پس از داستان‌های ارواح چارلز دیکنز منتشر شد. داستان‌های ارواح ابتدای امسال تجدید چاپ شد.

مجموعه پانوراما نیز، که هدفش مخاطبی است که وقت کم دارد و دلش کتاب کم حجم و سبک و جمع و جور می‌خواهد، جدیدترین شماره‌اش را منتشر کرده: چهار جستار از جورج اورول با عنوان چراهی نویسم؟ از این مجموعه تاکنون ۲۲ عنوان منتشر و عناوین متعددی از جمله اثری از کامو، سارتر و پاموک در سال جاری تجدید چاپ شده است.

در کنار این سه مجموعه نیز انتشارات ققنوس همچنان در کار ترجمه و انتشار رمان‌های روز جهان است تا چراغ کتاب را هرچند سوسوزنان روشن نگه دارد.

در سال گذشته با تمامی محدودیت‌هایی که در حوزه نشر وجود داشت، هیلا، ناشر تخصصی ادبیات داستان ایرانی و زیرمجموعه گروه انتشاراتی ققنوس، شروعی دوباره در پذیرش و انتشار آثار نویسندگان ایرانی داشت. از سوی دیگر،

چند سالی است ققنوس دست به ترجمه و انتشار سه مجموعه در بخش ادبیات خارجی زده:

۱. مجموعه سفرهای شگفت‌انگیز نوشته ژول ورن، مصور، با ترجمه کامل از زبان فرانسه
۲. مجموعه آثار گوتیک کلاسیک و معاصر

۳. گلچینی از آثار کم‌حجم نویسندگان برتر با عنوان مجموعه پانوراما
از مجموعه ژول ورن تاکنون بیش از بیست رمان منتشر شده که از تازه‌ترین عناوین آن‌ها می‌توان به سه رمان پاریس در قرن بیستم، جزیره اسرارآمیز، و ماتئاس ساندورف اشاره کرد. البته، در سال گذشته عناوین دیگری چون ژانگادا با زیرعنوان هشتمصد فرسنگ روی آمازون، ابوالهول یخ‌ها و ماجراهای یک چینی در چین نیز چاپ شدند. اما چرا آن سه رمان؟

پاریس در قرن بیستم روایتی است با حال و هوای رمان ۱۹۸۴؛ این رمان آن‌قدر آینده و پیشرفت تکنولوژی را سیاه ترسیم کرده بود که ناشر درجا تصمیم گرفت در مجموعه سفرهای شگفت‌انگیز منتشرش نکند. ژول ورن بسیار ناراحت شد، اما به تصمیم ناشرش تن داد. رمان سال‌ها پس از مرگ نویسنده منتشر شد.

ققنوس نامه

دوره جدید، شماره اول.

تابستان ۱۴۰۵

سردبیر: زهره حسین‌زادگان
ویرایش و آماده‌سازی مطالب:

تحریریه ققنوس

صفحه‌آرایی و گرافیک: فرشید قربانپور
عکس روی جلد: محسن فتحعلی بیگی

فهرست

ققنوس و سالی که گذشت

سمیه نوروزی - صفحه ۲

سفری در کتاب پدران

پژند سلیمانی - صفحه ۳

روزنامه‌نگاری اصیل در دیوانه‌خانه

صفحه ۴

نگاهی به کتاب آنچه با خود حمل

می‌کردند - مهسا دهقانی‌پور - صفحه ۵

ما توان مقابله با هستی را نداریم

بلقیس سلیمانی - صفحات ۶ و ۷

تاریخ، ابزاری برای اندیشیدن به آینده

پریسا صیادی - صفحه ۸

ملی‌گرایی، پروژه‌ای فرهنگی

زانا فاتحی - صفحات ۸ و ۹

دعوت به خواندن آثار لئو اشتراوس

محمده آزادی - صفحه ۱۰

جهان اقتصاد به مثابه تاریخ بشر

فاطمه احمدیان آلاشتی - صفحه ۱۱

چون به مثابه وضعیتی هستی‌شناسانه

فرهاد محرابی - صفحه ۱۲

آبادانا (داستان)

مهسا دهقانی‌پور - صفحه ۱۳

آفرینگان و جهان اسب‌های دوست‌داشتنی

صفحه ۱۴

روایت خانه‌ای برای کتاب

آرشام صفری‌نژاد - صفحه ۱۵

این خبرنامه برای توزیع داخلی است

و فروشی نیست.

ققنوس نامه پذیرای نظرها و مطالب شما برای

شماره‌های بعدی است:

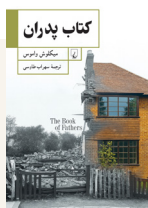
۰۲۱۶۶۴۰۸۶۴۰ داخلی ۲۰۳

pr@qoqnoos.ir

پژند سلیمانی

وقتی حافظه به ارث می‌رسد: سفری در کتاب پدران

میکلوش واموس، نویسنده و روزنامه‌نگار مجارستانی متولد ۱۹۵۰ در بوداپست، از چهره‌های شناخته‌شده ادبیات معاصر کشورش است. او ابتدا در رشته حقوق درس خواند و مدتی در این حوزه مشغول فعالیت بود، اما خیلی زود مسیرش به سوی نوشتن و روزنامه‌نگاری تغییر کرد. همچنین او سال‌ها در تلویزیون مجارستان برنامه‌های فرهنگی و ادبی اجرا کرده و با آثار متعددی در حوزه رمان و داستان کوتاه شناخته شده و برای فعالیت‌های ادبی خود از جمله جایزه معتبر «آتیلا یوزف» را دریافت کرده است. در میان آثار متعددش، رمان **کتاب پدران** بیش از همه شهرت یافته و به زبان‌های مختلف ترجمه شده است. این‌ها را گفتم که بدانیم داریم در مورد یکی از چهره‌های شاخص ادبیات معاصر مجارستان و یکی از مهم‌ترین کتاب‌های عصرمان صحبت می‌کنیم. کتاب پدران داستان خانواده‌ای مجار را در طول چند قرن روایت می‌کند. روایت از قرن هجدهم آغاز می‌شود و نسل‌به‌نسل پیش می‌رود تا به دوران معاصر می‌رسد. نقطه تمایز اصلی رمان در یک ایده روایی شگفت‌انگیز نهفته است؛ در این خانواده، هر پسر قدرتی غیرعادی دارد؛ او می‌تواند خاطرات و زندگی پدران پیش از خود را ببیند و تجربه کند. گذشته برای پسران صرفاً «تعریف‌شده» نیست، بلکه همچون تجربه زیسته است. پسران

این خاندان تاریخ را درون ذهن و جان خود تجربه می‌کنند. از همین جاست که جمله‌ای که می‌شود روح کتاب را در آن دید معنا پیدا می‌کند: «هر انسان فقط زندگی خودش را زندگی نمی‌کند، او سایه زندگی کسانی را هم با خود حمل می‌کند که پیش از او آمده‌اند.» این ساختار روایی کتاب پدران را به نوعی به حافظه جمعی رمان‌گونه تبدیل می‌کند. خواننده با هر نسل، نه فقط با یک شخصیت تازه، بلکه با لایه‌ای تازه از تاریخ مجارستان از دوران امپراتوری‌ها تا جنگ‌ها، از همزیستی و تعارض هویت‌های قومی و مذهبی تا تجربه‌های تلخ قرن بیستم روبه‌رو می‌شود. و این سؤال در ذهنمان شکل می‌گیرد و پررنگ می‌شود که آیا انسان فقط صاحب زندگی خودش است، یا گذشته نسل‌های پیشین نیز در او ادامه دارد؟ آیا سرنوشت چیزی است که از پدران به فرزندان منتقل می‌شود؟ و اگر چنین است، تا چه حد می‌توان از آن گذشته فاصله گرفت؟ قدرت این رمان در همین نگاه چندنسلی نهفته است. زندگی شخصیت‌ها در بستر زمان تغییر می‌کند، اما رشته‌ای نامرئی — و نیز کتاب پدران که داستان هر راوی را به روایت خودش نگه می‌دارد — همه آن‌ها را به گذشته پیوند می‌دهد. همان‌طور که نویسنده هم در کتاب اشاره کرده، گذشته و تاریخ مانند رودخانه‌ای از درون نسل‌ها عبور می‌کند و اجازه می‌دهد همه شخصیت‌ها در آن تنی به آب بزنند.

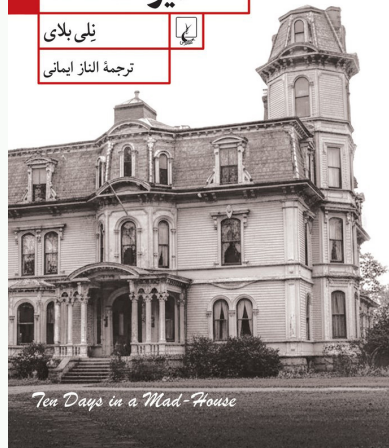
یکی از ظرافت‌های مهم رمان در شیوه روایت آن نهفته است. در ظاهر، با هر نسل راوی تغییر می‌کند؛ هر بخش از رمان را یکی از پسران این خاندان روایت می‌کند و او از زندگی، زمانه و تجربه‌های خود سخن می‌گوید. با این حال، تغییر راوی به معنای محدود شدن زاویه دید نیست. برعکس، روایت هر نسل به شکلی شگفت‌انگیز گسترده باقی می‌ماند، زیرا هر راوی حامل حافظه نسل‌های پیش از خود نیز هست. به بیان دیگر، کتاب پدران ترکیبی خاص از جایگاه راوی و زاویه دید را به کار می‌گیرد. راویان رمان اغلب «درون‌داستانی» هستند؛ یعنی شخصیت‌هایی که در جهان داستان حضور دارند و زندگی خود را روایت می‌کنند. اما در سطح کانونی‌سازی، زاویه دید به نوعی گسترش می‌یابد. آنچه در ظاهر کانونی‌سازی درونی به نظر می‌رسد، به سبب انتقال حافظه از نسلی به نسل دیگر، در عمل به نوعی کانونی‌سازی گسترده‌تر تبدیل می‌شود. کتاب پدران فقط درباره گذشته نیست، درباره حضور دائمی گذشته و تاریخ در زندگی امروز ماست. شاید به همین دلیل است که جمله‌ای از روح این رمان چنین به نظر می‌رسد: «پدران هیچ‌وقت کاملاً نمی‌روند؛ آن‌ها در خاطرات پسرانشان ادامه پیدا می‌کنند.» در جهانی که مدام رو به آینده می‌دود، رمان واموس یادآوری می‌کند که آینده بدون فهم گذشته ممکن نیست، چرا که هر انسان، چه بخواهد چه نخواهد، بخشی از داستانی بسیار طولانی‌تر از زندگی خود است، داستانی به قدمت یک تاریخ.

روزنامه نگاری اصیل در دیوانه خانه رمان ده روز در دیوانه خانه اثر نلی بلائی

ده روز در دیوانه خانه

نلی بلائی

ترجمه انار ایمانی

در جهان کتاب‌ها گاه به آثاری برمی‌خوریم که پس از خواندنشان، دیگر دنیا را مثل قبل نمی‌بینیم؛ درست مثل ده روز در دیوانه‌خانه اثر نلی بلائی؛ روایتی واقعی که می‌دانی صرفاً گزارشی خبری نیست، ادبیات است، خاطره است، رمان است، چه‌بسا مبارزه‌ایست بابت عدالتی. در سال ۱۸۸۷، نلی بلائی، خبرنگار جوان آمریکایی، تصمیم گرفت برای

نوشتن یک گزارش، خود را به دیوانگي بزند تا به یکی از ترسناک‌ترین بیمارستان‌های نیویورک راه پیدا کند. او ده روز را بین زنانی گذراند که بسیاری از آن‌ها نه مجرم بودند و نه حتی بیمار روانی؛ بلکه فقط قربانی‌هایی بودند گرفتار فقر، مهاجرت، ناآشنایی با زبان انگلیسی یا صرفاً قربانی زن بودن در جامعه‌ای که صدای آنان را نمی‌شنید. بلائی، با دقت و شجاعتی کم‌نظیر، آنچه را پشت دیوارهای بلند آن ساختمان می‌گذشت ثبت کرد؛ از گرسنگی و سرما گرفته تا خشونت، تحقیر و بی‌اعتنایی کارکنان. انتشار گزارش‌های او افکار عمومی آمریکا را تکان داد و سرانجام بانی اصلاحات جدی در نظام نگهداری از بیماران روانی شد.

اما ارزش این کتاب فقط در اهمیت تاریخی آن نیست. ده روز در دیوانه‌خانه یکی از اولین نمونه‌های درخشان روزنامه‌نگاری اصیل است؛ الگویی که بعدها الهام‌بخش چندین نسل از خبرنگاران شد. نلی بلائی نشان داد خبرنگاری تنها انتقال خبر نیست؛ گاهی یعنی به دل خطر رفتن،

حقیقت را با چشم خود دیدن و هزینه افشای آن را پذیرفتن. از همین رو، این کتاب را می‌توان پایه‌گذار نوعی از روزنامه‌نگاری دانست که هدفش تغییر جامعه است، نه فقط روایت آن. خواندن این کتاب حتی امروز نیز تجربه‌ای تکان‌دهنده است، زیرا پرسش‌هایی که مطرح می‌کند هنوز زنده‌اند: جامعه چگونه با انسان‌های آسیب‌پذیر رفتار می‌کند؟ چه کسی تصمیم می‌گیرد کی «عاقل» است، کی «دیوانه»؟ آیا نهادهای قدرت، سازمان‌هایی که با جان و روان انسان سروکار دارند، قابل اعتمادند؟ و اگر کسی صدای بی‌صدایان نباشد، حقیقت چگونه آشکار خواهد شد؟

نثر صریح، روایت پرکشش و آگاهی از این‌که تمام این اتفاقات واقعی است ده روز در دیوانه‌خانه را به اثری تبدیل کرده که هم مانند رمان می‌توانی یکنفس بخوانی و هم مانند سندی تاریخی خواننده را به فکر فرومی‌برد. این کتاب یادآوری می‌کند که پیشرفت‌های اجتماعی و انسانی اغلب مدیون کسانی است که حاضر شدند برای آشکار شدن حقیقت، امنیت و آسایش خود را به خطر بیندازند.

اگر به تاریخ، مباحث اجتماعی، روان‌شناسی، حقوق بشر یا روزنامه‌نگاری علاقه‌مندید، پیشنهاد می‌کنیم این اثر را بخوانید.

با کاراکتر نگاه می‌کند و آن را کامل تر می‌کند. شاید بتوان شکل روایت او بر این در این کتاب را شبیه به آثار پیکاسو دانست. پیکاسو هم، برای دور شدن از واقعیت و نزدیکی به انتزاع، ابتدا شکل را ساده می‌کند و سپس زوایای متفاوت آن را کنار هم می‌چیند.

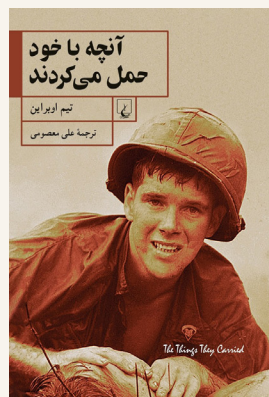
آنچه با خود حمل می‌کردند را می‌توان نوعی خودزندگی‌نامه‌نگاری هم دانست. این کتاب حاصل تجربیات و خاطرات تیم او بر این از جنگ ویتنام به عنوان یک سرباز است. او در بیشتر داستان‌ها در نقش راوی و یکی از سربازان این جوخه حضور دارد و خاطرات تلخ و آزاردهنده‌اش را به صورت داستان روایت می‌کند.

نویسنده کاراکترهای کتابش را با آنچه در کوله‌پشتی‌هایشان در جریان جنگ ویتنام حمل می‌کنند به خواننده معرفی می‌کند. آنچه سربازان آمریکایی با خود حمل می‌کنند بازتاب نیازهای مادی، احساسی، اعتقادی و ... آن‌هاست. اما آنچه به‌مرور و در طول داستان‌ها مهم‌تر می‌شود تأثیرات هولناک جنگ بر روان سربازان است؛ کوله‌باری از رنج، ترس و عذاب وجدان که جنگ بر کرده آن‌ها گذاشته و تا آخر عمر باید حملش کنند و امکان زمین گذاشتن را هم ندارند. سنگینی این کوله‌بار در برخی از این سربازان حتی بعد از سی سال باعث خودکشی، انزوا، شب‌بیداری‌های مداوم و ... می‌شود.

اشخاصی شبیه به کاراکترهای این رمان جنگیده بی‌شک دلایل دیگری هم برای خواندن این اثر دارد.

بیست و دو داستان این مجموعه به جوخه‌ای هجده نفره از سربازان جوان آمریکایی می‌پردازد که خواسته یا ناخواسته مشغول نبرد در ویتنام‌اند. سربازان روستا به روستا ویتنام را با تمام معابد، رودخانه‌ها، کوه‌ها و ... به آتش می‌کشند و در این آشوب مدام درگیر احساسات ساده و انسانی خود هستند، عشق، دل‌تنگی، ترس، تردید، تحرم و ... یکپارچگی موضوع و کاراکترها باعث می‌شود این کتاب را فراتر از یک مجموعه داستان بدانیم؛ رمانی یکپارچه و پر از فراز و فرود. نویسنده با دقت و وسواس اطلاعات را به مخاطبش می‌دهد. فضای واقعی و غیراخلاقی جنگ را با خیال و اخلاقیات می‌آمیزد. با آن‌که تعداد کاراکترها و اتفاقات رمان زیادند، اما مخاطب به هیچ‌عنوان سردرگم و گیج نمی‌شود. روایت شکلی دایره‌وار دارد. با عشق ستوان یکم جیمی کراس به مارتا شروع می‌شود و بعد از سی سال با خاطره عشق تیم او بر این به لیندا تمام می‌شود. عشق در طول رمان مدام در آدم‌ها و شرایط مختلف تکرار می‌شود؛ انگار مهم‌ترین نیاز سربازان جوان این جوخه برای تحمل جنگ، عشق است. اتفاقات در این رمان بارها و بارها روایت می‌شوند و نویسنده در هر روایت از زاویه‌ای جدید به یک اتفاق

نگاهی به کتاب آنچه با خود حمل می‌کردند نوشته تیم او بر این با ترجمه علی معصومی

مهسا دهقانی‌پور: آنچه با خود حمل می‌کردند روایتی متفاوت و بسیار تأثیرگذار از جنگ ویتنام است. نیویورک تایمز آن را یک اثر کلاسیک ویتنامی توصیف کرده، و بسیاری از منتقدان آن را بهترین اثر ادبی در مورد جنگ ویتنام دانسته‌اند. این کتاب نامزد دریافت جایزه پولیتزر و برنده جایزه شیکاگو تربیون هارتلند شده. از داستان‌های این کتاب بارها اقتباس‌های تئاتری و سینمایی شده و آموزون آن را در فهرست صد اثری دانسته که باید قبل از مرگ خوانند. اما شاید برای خواننده خاورمیانه‌ای – ایرانی – این‌ها تمام دلایل اهمیت این کتاب نباشد. مخاطبی که خواسته یا ناخواسته در جنگی واقعی مقابل سربازان آمریکایی قرار گرفته و با

ما توان مقابله با هستی را نداریم گفتگو با بلقیس سلیمانی به بهانه انتشار رمان کنیزکان عمارت ملک خانی

برسد به موجود اجتماعی و تاریخی ای به نام انسان. ساره محصول محیط و سنت و فرهنگ ملک خانی هاست. البته که ساره با سنت دیرپای خانوادگی که در المان هایی مثل آیین های زیر درخت گردو، اجاق و ارت چندصدساله در چالش است، اما پیروز این میدان نیست.

آیا طرح کلی داستان را در ابتدا در ذهن داشتید یا کلیت داستان حین نوشتن شکل گرفت؟

کلیت طرح را در ذهن داشتم، اما در فرایند نوشتن حتی کلیت هم دچار تغییراتی شد. همیشه همین طور است. دست کم برای من چنین است. من از آن دسته نویسندگانی هستم که خود داستان هایم در لحظه به شکل گیری شان کمک می کنند. در واقع منطق داستان زمام امور را در دست می گیرد و نویسنده را وادار به نوشتن چیزی می کند که اقتضای داستان تا آن لحظه است.

با کدام شخصیت همذات پنداری بیشتری داشته اید؟

ساره. در وجود ساره بخش هایی از وجود خودم هست. همیشه همین طور است، شخصیتی در داستان هست که به ساختار وجودی و روانی و البته تجربه های زیستی نویسنده نزدیک تر است.

محصور شدن در حصار محدودیت های خانوادگی و اجتماعی روایت زندگی زنان مستعد بی شماری در دوره های مختلف بوده. به زعم

بعدها دریافتم هر بیدارباشی در این جهان نتایج مطلوبی به همراه ندارد. در همین بیدارباشی هاست که ساره کوچک به روابط و قضایایی پی می برد که زندگی اش را تباه می کند.

ما توان و تسلیحات لازم را برای مقابله با آنچه هستی بر ما آوار می کند نداریم. ساره هم به دلیل سرشت انسانی اش و حماقتش در فهم پیچیدگی های زندگی، خیلی چیزها را از دست می دهد.

این خاطره و افسانه سال ها در ذهنم جولان می داد. گریزی از آن نداشتم. بالاخره سال گذشته آن را به صورت داستان در آوردم.

شخصیت پردازی کدام یک از شخصیت های کتاب برای تان چالش برانگیزتر بود؟

همه، به خصوص ملک احمد، توران خانم، ارسلان، ساره و سلطنت برایم اهمیت داشتند. بدیهی است خورشید این منظومه ساره است، اما شخصیت ساره در ارتباطش با پدر و مادر و برادرهایش و به طور خاص با سلطنت است که شکل می گیرد. شخصیت داستانی مثل هر موجود زنده ای محصول محیط و ماهیت بنیادی خود است.

برای پرورش یک موجود گلخانه ای هم المان های محیطی اهمیت دارند چه

جرقه اولیه شکل گرفتن کتاب چه بود؟ آیا رویداد یا ماجرای خاصی الهام بخش شما بوده؟

ساره در اوج جوانی و موفقیت در جهنمی که نامش پاسداشت خانواده و فداکاری برای آن است سقوط می کند؛ با انتخاب شیوه مبارزه سیاسی برادرش. ماجرای این رمان برمی گردد به شب های کودکی ام و افسانه یا «اوسنه خاله سپیتک» که خواهر بزرگ ترم شب ها برای ما بچه های کوچک تر می گفت.

من در تمام آن سال ها، آن طور که به یاد می آورم، بعد از آن که می شنیدم خاله سپیتک در پاسخ به پرسش دیو که «کی خواب است و کی بیدار؟» می گوید، «همه خواب اند، غیر از خاله سپیتک»

احساس امنیت و راحتی می کردم. در همان عالم بچگی به نقش حامی و محافظ خاله سپیتک، که خواهرم را در نقش او می دیدم، افتخار می کردم و آرزو داشتم خودم روزی این نقش را بر عهده بگیرم. یعنی انگشتم را بزم، بر زخم آن نمک بپاشم و تا خود سپیده صبح از خواهرهایم در برابر دیو خونخوار مواظبت کنم.

سنت‌ها جان‌سخت‌اند، به راحتی نمی‌میرند یا بی‌اثر نمی‌شوند، اما گاهی تغییر فرم می‌دهند و به اقتضای زمانه چهره عوض می‌کنند.

سنت‌ها و آیین‌های منعطف در خدمت زندگی انسانی هستند. به آن معنا می‌دهند و کارکرد دارند. اما گاهی صلب و سخت می‌شوند و خارج از زمان و مکان خودشان سعی می‌کنند به حیاتشان ادامه دهند.

این ناهم‌زمانی و ناهم‌مکانی است که مشکل ایجاد می‌کند. بعضی چیزها در موعد مقرر باید بمیرند یا از رده خارج شوند. درست مثل سلول‌هایی که نمی‌میرند، در حالی که زنده بودنشان به ضرر موجود زنده است. سرطان این‌طور شکل می‌گیرد و آغاز می‌شود. بعضی سنت‌ها باید بمیرند مثل ختنه دختران، مثل برده‌داری، مثل تبعیض نژادی و جنسیتی.

آن مادران این دختران

بلقیس سلیمانی

قالب کلاسیک و پذیرفته‌شده. اما واقعیت این است که آزاده تروماها و رنج‌های خود را دارد و به همین دلیل جهان او دنباله‌سرراست جهان نسل قبلش نیست.

او نه به شیوه پدر و مادر باورمندش زندگی می‌کند نه به شیوه ساره به جنگ جهان می‌رود. او سهمش را از زندگی و جهان طلب می‌کند، اما برای رسیدن به آن تاکتیک‌های خاص نسل‌های پس‌ایدئولوژی و پسانقلاب را دارد. او از رنج‌هایش ویتترین یا زیارتگاه نمی‌سازد. به تماشا و طواف آن‌ها نمی‌ایستد و نمی‌رود و بابت آن‌ها زندگی دیگران را تباه نمی‌کند.

او جهان را به اندازه ساره جدی نمی‌گیرد. زخم را می‌بیند و دارد، اما برخلاف عمه‌اش ساره بر آن نمک نمی‌پاشد.

عمارت ملک‌خانی به باور شما نماد و نشانه چیست؟

خب خواننده باید بگوید برای او نماد چیست. می‌تواند نماد خیلی چیزها باشد، مثلاً نماد نهاد خانواده ایرانی باشد. یا نماد ساختار کلان فرهنگی ایران باشد، یا نماد سنت و تاریخ ایران باشد. یا کلی‌تر از همه این‌ها، نماد ایران باشد. خواننده باید بگوید در داستان به سنت‌های به‌ظاهر منسوخ اشاره می‌شود که گویی امروزه نیز به شکلی دیگر نه جسم که روح و روان و اندیشه دختران را می‌تراشد. مراد شما از اشاره به این سنن و باورها چه بوده؟

کنیزکان عمارت ملک‌خانی

بلقیس سلیمانی

شما، ساره، شخصیت اصلی داستان، در نقش قربانی فرومی‌رود یا انتخابش کنشگری است؟

شق سومی هم وجود دارد. ساره تلاش می‌کند، اما راه به جایی نمی‌برد. این حکایت زیستن آدمیزاد در جهانی است که از او قوی‌تر است. تمام تاریخ بشر در همه‌ساحت‌ها حکایت همین زیست رنجناک است. و پیچیدگی قضیه در این است که بخشی از این جهان صلب و سخت را خودمان می‌سازیم. آنچه سنت می‌نامیم همان چیزی است که خودمان تولید می‌کنیم و در دام و قفس آن گرفتار می‌شویم. این یک وضعیت انسانی است؛ همه‌زمانی و همه‌مکانی است؛ ویژه ایران و انسان ایرانی نیست.

می‌شود آزاده را نمود زندگی نزیسته ساره قلمداد کرد؟

این خواست ساره است در یک

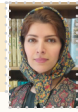

زانا فاتحی

ملی‌گرایی، پروژه‌ای فرهنگی

در میان آثاری که در سال‌های اخیر کوشیده‌اند تاریخ ملی‌گرایی در ایران را از سطح روایت‌های صرفاً سیاسی فراتر ببرند، کتاب ملی‌سازی ایران: فرهنگ، قدرت و دولت اثر افشین مرعشی جایگاهی متمایز دارد. این کتاب نه با این پیش‌فرض آغاز می‌کند که ملت امری طبیعی و دیرینه است، و نه آن را صرفاً محصول اراده دولت پهلوی می‌داند، بلکه پرسش را در سطحی بنیادی‌تر طرح می‌کند: ملت چگونه به عنوان یک واقعیت اجتماعی و فرهنگی ممکن شد؟ مرعشی نشان می‌دهد که ملی‌گرایی را باید درون مجموعه‌ای از دگرگونی‌های نهادی، فرهنگی و نمادین فهمید — دگرگونی‌هایی که از اواخر قرن نوزدهم آغاز شدند و تا میانه قرن بیستم رابطه دولت و جامعه را به طور اساسی بازآرایی کردند. در این چارچوب، ملت نه یک جوهر ازلی، بلکه برساخته‌ای تاریخی است که از خلال پیوند دولت، فرهنگ و حافظه تاریخی شکل می‌گیرد. در فصل‌های آغازین، تمرکز کتاب بر دگرگونی شیوه مشروعیت‌بخشی در اواخر دوره قاجار است. مرعشی

تاریخ، ابزاری برای اندیشیدن به آینده پریسا صیادی — دبیر بخش تاریخ

خوانش انتقادی، ارتقای سواد تاریخی، و فراهم ساختن امکان مواجهه‌ای سنجیده با متون معتبر. انتخاب و معرفی این آثار نیز با توجه به معیارهایی چون دقت پژوهشی، اهمیت موضوع، و نسبت آن‌ها با مسائل معاصر صورت می‌گیرد. از جمله مجلداتی که به‌تازگی از مجموعه «تاریخ جهان» منتشر شده عبارت‌اند از دزدی دریایی، وحشت سرخ، چنگیزخان، جنگ ایران و عراق. آثاری نیز در دست انتشار است که به طور خاص به تاریخ معاصر و تاریخ نظامی می‌پردازند، از جمله کتاب چرا متفقین پیروز شدند؟ اثر ریچارد اُوری که با رویکردی تحلیلی، منطق پیروزی در جنگ جهانی دوم را فراتر از تبیین‌های ساده‌انگارانه بازسازی می‌کند. امید است این معرفی‌ها گامی مؤثر در جهت گسترش آگاهی تاریخی و تعمیق فرهنگ مطالعه باشد و بتواند به‌تدریج فضایی فراهم آورد که در آن تاریخ نه به مثابه دانشی ایستا، بلکه به عنوان ابزاری برای اندیشیدن در باب جامعه و مسیر پیش‌رو مورد توجه قرار گیرد.

گروه تاریخ انتشارات ققنوس، در تداوم رویکرد خود، بر آن است تا با انتشار آثار پژوهش‌محور و در عین حال خواندنی پلی میان آثار تاریخی معتبر و خوانندگان علاقه‌مند ایجاد کند. به همین منظور، در هر فصلنامه، بخشی با عنوان «تازه‌های نشر تاریخ» ارائه خواهد شد که به معرفی آثار جدید این حوزه اختصاص دارد. هدف این بخش گشودن دریچه‌ای به دنیای کتاب‌های جدید و آگاهی از تازه‌ترین کتاب‌های منتشرشده است؛ آثاری که هر یک می‌توانند درکی دقیق‌تر از گذشته و نسبت آن با اکنون فراهم آورند. در کنار انتشار آثار تازه، معرفی برخی عناوین شاخص نیز در دستور کار قرار دارد که هر یک به نحوی ابعاد کمتر دیده‌شده‌ای از تاریخ جهانی را برجسته می‌کنند. این طرح بر این پیش‌فرض استوار است که تاریخ صرفاً بازگویی رویدادهای گذشته نیست، بلکه عرصه‌ای برای فهم منطق تحولات و بازاندیشی در تجربه جمعی است. از این منظر، معرفی نظام‌مند آثار تاریخی بخشی از یک وظیفه فرهنگی گسترده‌تر تلقی می‌شود: تقویت

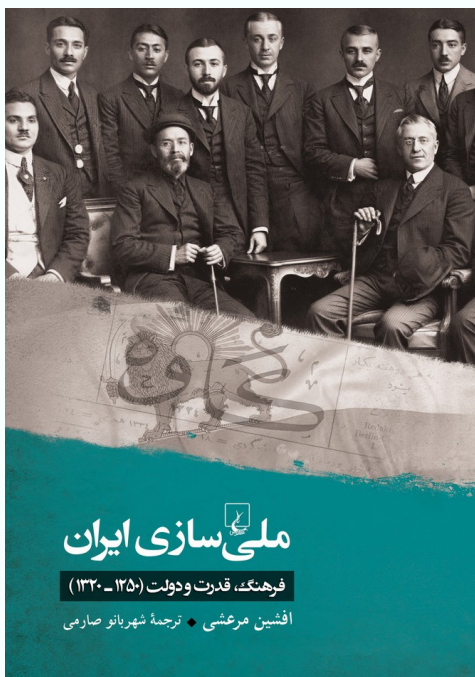

مشترک ساختند. این فرایند نه صرفاً کشف گذشته، بلکه بازآفرینی آن در قالبی مدرن بود؛ گذشته‌ای که بتواند هم اصالت فرهنگی را تضمین کند و هم با معیارهای مدرنیته سازگار باشد. در همین بستر، نهادهایی چون آموزش ملی، کتاب‌های درسی تاریخ، و دستگاه دیوانی متمرکز نقشی تعیین‌کننده در تثبیت این تصور ایفا کردند. دولت پهلوی با اتکا به این زیرساخت‌ها کوشید فرهنگ ملی را به صورت رسمی تعریف، و خود را تجسم آن معرفی کند.

با این همه، فصل‌های پایانی نشان می‌دهند که این پروژه به انسجام کامل نرسید. مرعشی با طرح ایده «جامعه دوگانه» توضیح می‌دهد که ملی‌گرایی رسمی مبتنی بر ایران پیشااسلامی نتوانست کاملاً جایگزین دیگر اشکال هویت، به‌ویژه هویت دینی، شود. در نتیجه، میدانی شکل گرفت که در آن روایت‌های مختلف از ملت — ملی، دینی، و ترکیب‌های گوناگون آن‌ها — در رقابت با یکدیگر قرار گرفتند. اهمیت کتاب دقیقاً در این نکته است: ملی‌گرایی نه یک ایدئولوژی یکدست، بلکه عرصهٔ منازعه بر سر تعریف فرهنگ، حافظه و هویت جمعی است. از این منظر، ملی‌سازی ایران تحلیلی است از پیدایش همان میدانی که سیاست مدرن ایرانی هنوز درون آن تعریف و بازتعریف می‌شود.

جدید هنوز درون ترکیبی از نمادهای مذهبی، سلطنتی و فرهنگی قرار دارد و به طور کامل به زبان ملی‌گرایی صورت‌بندی نشده است. در فصل‌های میانی، استدلال کتاب به نقطهٔ اوج خود می‌رسد: شکل‌گیری ملی‌گرایی به عنوان یک پروژهٔ فرهنگی. مرعشی نشان می‌دهد که چگونه روشنفکران و نخبگان سیاسی، از خلال بازسازی ایران باستان، برجسته‌سازی زبان فارسی، و تولید روایت‌های تاریخی جدید، به تدریج «ملت» را به مثابهٔ یک افق

با تحلیل دقیق آیین‌های عمومی، فضاها و شهری و مناسک دولتی نشان می‌دهد که دولت به تدریج از اتکای صرف به اقتدار مقدس فاصله می‌گیرد و به بازنمایی خود در برابر «افکار عمومی» روی می‌آورد. برگزاری جشن‌ها، حضور نمادین شاه در میان مردم، و بازسازی فضاها و شهری همگی نشانه‌هایی از این تغییرند: دولت می‌کوشد خود را نه فقط به عنوان یک قدرت، بلکه به عنوان محور یک اجتماع تصویرپذیر تثبیت کند. با این حال، این نظم

دعوت به خواندن آثار لئو اشتراوس محمد آزادی

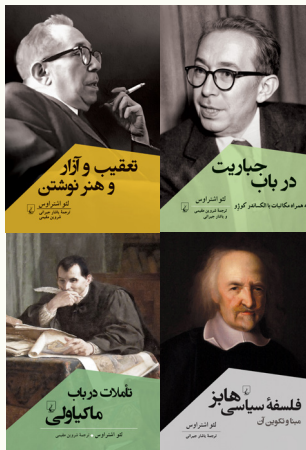
اهمیت متن در این است که نشان می‌دهد نقد جباریت بدون فهم جایگاه فلسفه در شهر، به سطحی‌نگری فرومی‌کاهد. در کنار آن، تعقیب و آزار و هنر نوشتن صورت‌بندی صریح‌تری از یکی از مدعیات مرکزی اشتراوس ارائه می‌دهد: این‌که بسیاری از فیلسوفان، در مواجهه با خصوصیت سیاسی یا دینی، به شیوه‌ای از نوشتن روی آورده‌اند که در آن، میان سطح آشکار و لایه‌های عمیق‌تر تمایز برقرار است. این کتاب نه‌فقط یک فرضیه تاریخی، بلکه پیشنهادی روش‌شناختی برای خواندن متون فلسفی است.

ورود سنجیده آثار لئو اشتراوس به زبان فارسی را می‌توان رخدادی آرام اما از حیث فکری تعیین‌کننده دانست؛ رخدادی که بیش از آن‌که با اعلام یک مکتب تازه همراه باشد، با دعوتی دقیق به خواندن متون کلاسیک آغاز می‌شود. اشتراوس فلسفه سیاسی را نه به صورت مجموعه‌ای از نظریه‌های انتزاعی، بلکه به مثابه سنتی زنده از گفتگو میان فیلسوفان درباره بهترین نظم سیاسی می‌فهمد. در این افق، متن صرفاً حامل «محتوا» نیست، بلکه خود میدان اندیشیدن است؛ جایی که پرسش‌های بنیادین — نسبت فلسفه و شهر، حقیقت و قدرت، فضیلت و نظم — در قالبی اغلب پیچیده و لایه‌مند طرح می‌شوند. اهمیت ترجمه آثار او در این است که این شیوه مواجهه با متون را، با تمام دقت‌ها و دشواری‌هایش، به زبان فارسی منتقل می‌کند.

در باب جباریت یکی از متون محوری اشتراوس است که در قالب گفتگویی فلسفی با سنت کلاسیک، به‌ویژه از خلال خوانش هیروین کسنوفون، مسئله جباریت را بازمی‌گشاید. این کتاب تنها تحلیلی از استبداد نیست، بلکه تاملی است در نسبت فیلسوف با قدرت سیاسی: آیا فیلسوف می‌تواند به جبار مشورت دهد، و اگر چنین است، این نسبت چه دلالت‌هایی برای امکان فلسفه در شرایط سیاسی خاص دارد؟

بلکه به مثابه نقطه گسستی بنیادین از سنت فلسفه سیاسی کلاسیک فهم می‌شود، جایی که سیاست از افق فضیلت و خیر متعالی جدا می‌شود. و به حوزه‌ای خودبنیاد بدل می‌گردد. اشتراوس با دقتی کم‌نظیر نشان می‌دهد که چگونه این جابه‌جایی مسیر اندیشه سیاسی مدرن را تعیین کرده است. در امتداد همین دغدغه، فلسفه سیاسی هابز به تحلیل پروژه توماس هابز می‌پردازد؛ فیلسوفی که با بازتعریف مبادی نظم سیاسی بر پایه ترس، امنیت و فردیت، بنیان‌گذار علم سیاست مدرن تلقی می‌شود. اشتراوس در این‌جا می‌کوشد نشان دهد که چگونه هابز، در گسست از سنت پیشین، افقی را می‌گشاید که در آن مسئله نظم و بقا بر مسئله فضیلت پیشی می‌گیرد.

این چهار اثر، در کنار هم، تصویری نسبتاً منسجم از پروژه فکری اشتراوس به دست می‌دهند: بازخوانی تاریخ فلسفه سیاسی در افق تشّش پایدار میان فلسفه و سیاست، و در عین حال بازاندیشی در پیش‌فرض‌های مسلط مدرنیته. اشتراوس، در عین توجه به شرایط تاریخی نوشتار، بر این نکته پافشاری می‌کند که متون بزرگ حامل پرسش‌هایی‌اند که از افق زمانه خود فراتر می‌روند و تنها از رهگذر خواندنی دقیق و منضبط آشکار می‌شوند. از این رو، ترجمه آثار او به فارسی — اگر با حساسیت اصطلاح‌شناختی و دقت زبانی همراه باشد — می‌تواند به‌تدریج شیوه‌ای متمایز از خواندن و اندیشیدن را در حوزه فلسفه سیاسی تثبیت کند؛ شیوه‌ای که متن را دوباره به کانون تأمل فلسفی بازمی‌گرداند.

تأملات در باب ماکیاوولی از فشرده‌ترین و در عین حال رادیکال‌ترین خوانش‌های اشتراوس از آغاز مدرنیته سیاسی است. در این اثر، ماکیاوولی نه صرفاً به عنوان نظریه‌پرداز واقع‌گرایی سیاسی،

جهان اقتصاد به مثابه تاریخ بشر فاطمه احمدیان آلاشتی

که اقتصاد بیش از آن‌که مجموعه‌ای از مدل‌ها و اعداد باشد، زبانی برای فهم انتخاب‌های انسانی است — انتخاب‌هایی که در طول تاریخ مسیر جوامع را تعیین کرده‌اند.

در نهایت، ارزش این کتاب در همین دوگانگی است: از یک سو، روایتی منسجم از تاریخ بشر به دست می‌دهد که در آن اقتصاد نقش محوری دارد؛ و از سوی دیگر، ما را وادار می‌کند پرسیم آیا این روایت، با همه قدرت تبیینی‌اش، تمام پیچیدگی تاریخ را در بر می‌گیرد یا نه. جهان به روایت اقتصاد در این معنا نه فقط یک تاریخ اقتصادی، بلکه دعوتی است به بازاندیشی در باب این‌که چه نیروهایی جهان ما را ساخته‌اند — و ما با چه انتخاب‌هایی آینده آن را خواهیم ساخت.

دیگر به نیرویی بدل می‌شود که امپراتوری‌ها را می‌سازد، نابرابری‌ها را تثبیت می‌کند و جهان را در قالب بازارهای گسترده به هم پیوند می‌دهد. اما این نظم نوین بی‌ثبات و پر تنش است. کتاب در عبور از «بازارها و کارخانجات» به قرن بیستم، اقتصاد را در دل بحران‌های بزرگ قرار می‌دهد: «جنگ جهانی اول و رکود»، «جنگ جهانی دوم و نظام برتون وودز» و سپس دوره‌ای که به «سی سال پرشکوه» شهرت یافته است. در این بخش، اندرو لی نشان می‌دهد که چگونه تفاوت در نهادها، سیاست‌ها و توانایی جوامع برای سازگاری، به نتایج متفاوتی در رشد و ثبات انجامیده است. جهانی شدن و گسترش «بازارها در همه‌جا» نیز صرفاً نشانه پیشرفت نیستند، بلکه میدان تازه‌ای از رقابت و نابرابری را پدید می‌آورند.

در فصل‌های پایانی، شامل سیاست‌های پولی و هدف‌گذاری تورم و بحران‌های مالی و همه‌گیری کووید ۱۹، کتاب به زمانه ما می‌رسد. در این‌جا پرسش اصلی دیگر صرفاً تبیین گذشته نیست، بلکه امکان آینده است: آیا همان منطق‌هایی که جهان را تا این‌جا شکل داده‌اند می‌توانند پاسخگوی بحران‌های پیش رو نیز باشند؟ اندرو لی، بی‌آن‌که به ساده‌سازی تن دهد، نشان می‌دهد

اگر بخواهیم تاریخ بشر را از زاویه‌ای تازه بازخوانی کنیم، کتاب جهان به روایت اقتصاد نوشته اندرو لی یک پیشنهاد روشن پیش روی ما می‌گذارد: تاریخ را نه از خلال پادشاهان و جنگ‌ها، بلکه از مسیر مسئله‌ای بنیادی‌تر بفهمیم، و آن این‌که انسان‌ها چگونه با کمبایی کنار آمده‌اند؟ کتاب از «خروج از آفریقا و گذار به کشاورزی» آغاز می‌کند، جایی که انسان برای نخستین بار ناگزیر شد منابع محدود را سازمان دهد و زندگی را در قالب جوامع پایدار سامان بخشد. در این‌جا مفاهیمی چون مبادله، تقسیم کار و همکاری به مثابه تجربه‌های زیسته‌ای ظاهر می‌شوند که ساختارهای اولیه اجتماع را شکل می‌دهند.

با گسترش جوامع، این منطق اقتصادی پیچیده‌تر می‌شود. در فصل‌هایی که به آبیاری، قدرت‌های متمرکز و سپس «عصر اکتشافات» اختصاص دارند، کتاب نشان می‌دهد که چگونه گسترش جغرافیایی و افزایش ارتباطات، جهان را به شبکه‌ای از مبادله و رقابت بدل کرد. این مسیر در «انقلاب صنعتی و ثروت ملل» به نقطه عطف خود می‌رسد: لحظه‌ای که در آن تولید، فناوری و سازمان کار نه فقط اقتصاد، بلکه خود زندگی اجتماعی را درگون می‌کنند. از این‌جا به بعد، اقتصاد

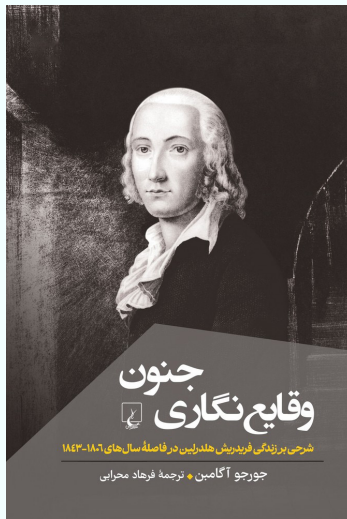
جنون به مثابه وضعیتی هستی‌شناسانه فرهاد محرابی

اشاره دارد که در آن «زندگی» دیگر معطوف به تولید اثر (شعر) یا تحقق یک رسالت تاریخی نیست، بلکه صرفاً در مکان و زمان خود سکنی می‌گزیند، بی‌آن‌که در قالبی از پیش تعیین‌شده مستحیل گردد. شاعر-فیلسوف مجنون در این‌جا زندگی‌ای را به نمایش می‌گذارد که از تمامی تعینات اجتماعی-تاریخی تهی شده، اما در عین حال، فرمی ناب از حیات را حفظ کرده است: یک «فرم زندگی» (form-of-life) که در آن زیستن و شکل‌زیستن بر هم انطباق می‌یابد.

استراتژی‌های هلدلرلین در این مسیر چندگانه‌اند؛ او با تغییر نام خود و درهم‌ریختن زمان خطی، سوژگی مؤلف را به حالت تعلیق درمی‌آورد. او دیگر فاعل اثر خویش نیست، بلکه در آستانه‌ای میان زبان و زندگی سکنی می‌گزیند. این «براندازی» (destituzione) سوژه شاعرانه قدرت را نه با یک قدرت متقابل، که از مجرای بی‌اثر کردن دستگاه‌های هویتی و تاریخی خنثی می‌سازد- الگویی که در اندیشه سیاسی متأخر آگامبن اهمیتی محوری دارد. هلدلرلین، با «نانوشتن» شعر به معنای متداول، شعر را در حالت «آستانه» نگه می‌دارد و از این مجرا ذات آن را پاسداری می‌کند. در نهایت این‌که، در افق فکری آگامبن، جنون هلدلرلین تجسم ایده «این‌اوپروسیتا» (inoperosità) است - نوعی بی‌کنشی یا تعطیلی‌کنش معطوف به غایت که نه انفعال، بلکه گشودگی یک امکان محض است.

می‌کوشد این امکان را فراهم آورد تا «خود زندگی»، بدون وساطت روایت‌های بزرگ فکری-فلسفی یا نبوغ‌پرستی رمانتیک، سخن بگوید. در بخش دوم، آگامبن در مقام فیلسوف وارد میدان می‌شود و با ارجاع به مفاهیم بنیادین اندیشه‌اش، معنای این مستندات را می‌گشاید. تز مرکزی کتاب این است که جنون هلدلرلین را نباید به مثابه فروپاشی یک

کتاب وقایع‌نگاری جنون: شرحی بر زندگی فریدریش هلدلرلین در فاصله سال‌های ۱۸۰۶-۱۸۴۳ یک زندگی‌نامه در معنای متعارف کلمه، و نه یک مطالعه بالینی روان‌پزشکی، که تأملی فلسفی-تاریخی است؛ کتابی که در آن جورجو آگامبن، فیلسوف ایتالیایی، یکی از ژرف‌ترین پرسش‌های پروژه بلندمدت فلسفی خود، یعنی رابطه میان زندگی و آفرینش فکری، و کنش و انفعال را از خلال واکاوی حیات فریدریش هلدلرلین، شاعر-فیلسوف بلندآوازه آلمانی، بررسی می‌کند. کتاب پس از پایان پروژه عظیم «هومو ساکر» منتشر شد، و موضوع خود را در پیوند با مفاهیم محوری آگامبن، همچون حیات برهنه، شهادت دادن و قدرت برساننده طرح می‌کند.

کتاب دو بخش متمایز دارد. بخش نخست و حجیم‌تر، یک «وقایع‌نگاری» دقیق و مستند از سی‌وشش سال پایانی زندگی هلدلرلین است، یعنی از سال ۱۸۰۶ که شاعر را به اجبار در کلینیک توبینگن بستری کردند، تا مرگش در ژوئن ۱۸۴۳ در برجی در کنار رود یکار. آگامبن با وسواسی دیرینه‌شناسانه، قطعاتی از نامه‌ها، یادداشت‌های روزانه دوستان و آشنایان، گزارش‌های پزشکی و اسناد اداری را کنار هم می‌نهد، بی‌آن‌که تفسیر یا تحلیل فلسفی-تاریخ‌نگارانه خود را بر آن تحمیل کند. این خودداری روش‌شناختی، آگاهانه اتخاذ می‌شود: ژانر وقایع‌نگاری، با ثبت بی‌پیرایه رویدادها،

سوژه خلاق یا صرفاً یک بیماری روانی (هرچند آگامبن واقعیت بالینی آن را انکار نمی‌کند) در نظر آورد، بلکه باید آن را به مثابه شکلی از «هستی» در این جهان خواش کرد که آگامبن «زندگی ساکن» (vita abitante) می‌نامد. صفت «ساکن» در این‌جا به وجهی از زیستن

آبادانا

مهسا دهقانی‌پور

کرد. استاد داستان‌نویسی با موهای جوگندمی دستش را انداخته بود دور گردن همسر بلوند و اروپایی‌اش و پشت سرشان ردیف سربازهای سپاه جاویدان داریوش کمان‌به‌دست زیر نور آبی لوور ایستاده بودند. مادر انگشتانش را روی صفحه موبایل از هم باز کرد و تصویر کش آمد. موهای جوگندمی استاد داستان‌نویسی و لبخند ماسیده همسرش محو شدند و فقط کاشی‌های فیروزه‌ای و ترک‌خورده آبادانا باقی ماند.

در دست انتشار:

پنیر فرانسوی

نویسنده: مرجان فاطمی
مجموعه داستان
نشر هیلا

پنیر فرانسوی
مرجان فاطمی

داستان‌های این مجموعه درپچه‌ای به زندگی روزمره آدم‌های معمولی است؛ افرادی که پشت ظاهر آرامشان دنیایی از رؤیا، حسرت و خشم فروخورده دارند. داستان‌ها در موقعیت‌هایی ساده و آشنا شکل می‌گیرند، اما رفته‌رفته ابعاد پیچیده‌تری پیدا می‌کنند. شخصیت‌ها مدام در موقعیت‌هایی غیرمنتظره و طنزآمیز قرار می‌گیرند و برای حل مشکلات دست‌وپا می‌زنند. **پنیر فرانسوی** روایت موقعیت‌هایی است که در آن زندگی معمولی ناگهان شکل دیگری پیدا می‌کند.

پسر انگشت اشاره‌اش را گذاشت روی اسم مادر و گفت: «اگه کسی اسم تورو این رو نبینه فکر می‌کنه کتاب تاریخیه نه رمان» و تا نزدیک میدان مادر نق زد که در این خراب‌شده هیچ‌چیز درست نیست، حتی طرح جلد کتاب‌هایش و چاره فقط رفتن است، و مادر نگفت طرح جلد اصرار او بوده. فقط آهسته گفت: «رفتن... در رفتن.»

دو خیابان پایین‌تر از میدان مادر ماشین ایستاد و مادر با یک کیف بزرگ خاکستری و ده جلد از رمان جدیدش از ماشین پیاده شد.

«زود برگرد، اوضاع رو که می‌بینی...»
«این‌جا هیچ‌وقت اوضاعش درست نیست.»

مادر در نیمه‌باز ساختمان را با پاهایش هل داد.

قطره‌های باران خطوط منحنی شده بودند روی شیشه و استاد گفته بود: «اوضاع درست نیست. دیگه نمی‌شه موند.» بعد برف‌پاک‌کن را روشن کرده و گفته بود: «می‌بینی دارن چه بلایی سر بقیه می‌آرن؟ روزنامه‌ها رو می‌خونی؟» برف‌پاک‌کن روی شیشه ماشین نالیده بود و مادر که جوان بود و مادر نبود گفته بود: «گفتم که! تموم خاطرات رو نگه می‌دارم و این‌یه مرض لاعلاج.»

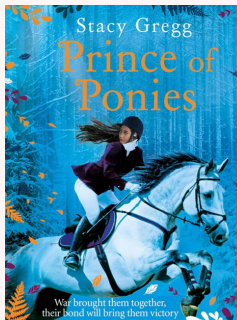
مادر توی آسانسور نایلون کتاب‌ها را زمین گذاشت و موبایلش را از کیفش درآورد و از میان عکس‌های گالری یکی را انتخاب کرد و نگاه

پسر نایلون را باز کرد و یکی از کتاب‌ها را برداشت و زل زد به تصویر خرابه‌های کاخ آبادانا که خاکستری بودند روی جلد. مادر خیابان ولیعصر را که پیچیده به سمت میرداماد و توی دلش بلند و کشدار گفت: «آخیش!» پسر گفت: «من کی گفتم عشق بده. تداوم تو عشق رو دوست ندارم. عشق باید کوتاه باشه. هر ترم یکی» و خندید، باسمه‌ای و بی‌روح. مادر یادش افتاد دور میدان ونک پسر را تشر زده بود که مدام دوست‌دختر عوض می‌کرد و گفت: «عشق مینیمال!» پسر دوباره خندید و مادر هم. صدای دو انفجار آمد. دور بودند اما خنده‌شان را برید.

بیست و هفت سال قبل، معلم داستان‌نویسی توی ماشینش گفته بود: «برا مینیمال، بریز دور آدم‌ها و اتفاقات و خاطرات رو. فقط به یک آن، به یک لحظه پرکشش نیاز داری و تمام...» تمام را غلیظ‌تر از بقیه کلمات گفته بود. و مادر که هنوز جوان بود و مادر نبود گفته بود: «فکر کنم فقط می‌تونم رمان بنویسم، با تمام جزئیات و ریزه‌کاری‌ها.» بعد هم گفته بود: «تمام خاطرات رو نگه می‌دارم و این‌یه مرض لاعلاج.» و آخرسر آهسته و زیر لبی اسم کوچک استاد را گفته بود و استاد دست برده بود توی موهای سیاهش و زیرجلکی خندیده بود اما زود خنده‌اش را خورده بود و باران تندتر شده بود روی شیشه زونی خاکستری رنگش.

آفرینگان و جهان اسب‌های دوست‌داشتنی

و حالا آفرینگان، ناشر تخصصی کودک و نوجوان گروه انتشاراتی ققنوس. خبر جدید این‌که کلی کتاب تازه داریم، از مجموعه موش کتابخانه گرفته که در قطع جدید منتشر شده است، تا مجموعه برادرم لویا با چند عنوان، اما در این شماره نظرات را به این مجموعه دوست‌داشتنی و ماجراجویانه جلب می‌کنیم. مجموعه شاهزاده‌خانم و کره اسب با یک عنوان چاپ‌شده جدید و دو عنوان در دست چاپ:

اسب آتشی (در دست چاپ)

هیلی، دختری دوازده‌ساله و عاشق اسب‌سواری و بدلکاری، رؤیای بزرگی در سر دارد: حضور در صحنه فیلمبرداری یک فیلم حماسی درباره برونهیلد، بانوی جنگجوی افسانه‌های اسکاندیناوی. اما ماجرا از جایی شگفت‌انگیز می‌شود که در جشن نیمه تابستان، زمانی که طبق افسانه‌ها مرز میان دنیاها کم‌رنگ می‌شود، هیلی با خود برونهیلد و اسب آتشی او ارتباط پیدا می‌کند. حالا زندگی این دودختر، با وجود قرن‌ها فاصله، به هم گره خورده است. هر دو عاشق اسب‌هایشان هستند و برای نجات آن‌ها باید تصمیم‌های دشوار و خطرناکی بگیرند. آیا شجاعت، دوستی و وفاداری می‌تواند آن‌ها را از دل ماجراجویی‌های هیجان‌انگیز و رازهای کهن عبور دهد؟ اسب آتشی داستانی جذاب است درباره اسب‌ها، افسانه‌ها و دختری که برای آنچه دوست دارد همه چیز را به خطر می‌اندازد.

اسب آذرخش

پس از زلزله‌ای مهیب در نیوزیلند، ایوی دوازده‌ساله حاضر نیست اسبش گاس، سگ وفادارش جاک و گربه ماجراجویش ماکسی را تنها بگذارد. او تصمیم می‌گیرد همراه آن‌ها به دل سفری خطرناک بزند، به مقصد بندر کاپکورا؛ جایی که کشتی نجات در انتظارشان است. در مسیر، آن‌ها باید از رودخانه‌های خروشان، جاده‌های ویران، شکاف‌های عظیم زمین و خطرهای پیش‌بینی‌نشده عبور کنند. وقتی ماکسی گم می‌شود و بعد به شکلی اسرارآمیز بازمی‌گردد، ماجرا رنگی از افسانه و رمز و راز به خود می‌گیرد. اما بزرگ‌ترین چالش هنوز باقی است: هیچ‌کس نمی‌خواهد گاس را سوار کشتی کند. ایوی کوتاه نمی‌آید؛ با همه با هم نجات پیدا می‌کنند یا هیچ‌کس. اسب آذرخش داستانی هیجان‌انگیز است از مهربانی، وفاداری و رابطه‌ای زیبا میان دخترک و حیواناتش.

شاهزاده اسب‌ها (در دست چاپ)

میرا، دختر چهارده‌ساله‌ای که در برلین پناهنده است، رؤیای قهرمانی در مسابقات پرش با اسب را در سر دارد. اما وقتی در جنگلی با یک اسب سفید اسرارآمیز روبه‌رو می‌شود، زندگی‌اش به داستانی شگفت‌انگیز گره می‌خورد. در سوی دیگر داستان، زوفیا، دختری نه‌ساله در لهستان سال ۱۹۳۹، با آغاز جنگ جهانی دوم همه چیزش را از دست می‌دهد. با این حال حاضر است برای نجات اسب محبوبش، که سربازان آلمانی از او گرفته‌اند، هر خطری را به جان بخرد. سال‌ها بعد، میرا با زوفیای سالخورده آشنا می‌شود؛ زنی که رازی بزرگ در دل دارد. او می‌پذیرد داستان زندگی زوفیا را بنویسد، به شرط آن‌که زوفیا سوارکاری را به او بیاموزد. شاهزاده اسب‌ها داستانی پرکشش از دوستی، شجاعت، امید و پیوندی فراموش‌نشدنی میان انسان‌ها و اسب‌هاست.

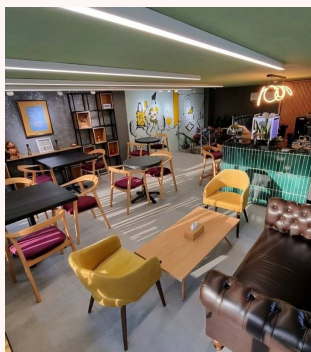

روایت خانه‌ای برای کتاب آرشام صفری نژاد

برای برگزاری نشست‌های نقد و بررسی، رونمایی کتاب، کارگاه‌ها و دورهمی‌های فرهنگی فراهم کرده‌ایم؛ زیرا باور داریم کتاب زمانی بیشترین اثر را می‌گذارد که از دل آن، گفتگو خلق شود.

امروز که هشت سال از آغاز این مسیر می‌گذرد، بزرگ‌ترین سرمایه ما همراهی مخاطبانی است که خانه‌کتاب را خانه خود دانسته‌اند. اگر گذرستان به بوشهر افتاد، خوشحال می‌شویم میزبانان باشیم؛ جایی که کتاب بهانه‌ای برای دیدار، گفتگو و شناخت بیشتر ایران و بوشهر است. در پایان، از محبت و اعتماد گروه انتشاراتی ققنوس، نشر و پخش آفرینگان و نیز خانواده محترم حسین زادگان که در این سال‌ها همراه و حامی خانه‌کتاب بوشهر بوده‌اند صمیمانه سپاسگزاری می‌کنیم.

با آرزوی روزگاری آرام‌تر
مرداده‌ماه ۱۴۰۵، بوشهر

و سالن نمایش نیرو می‌گیرد. به همین دلیل، از نخستین روز فعالیت، کوشیده‌ایم کتاب‌ها و محصولات فرهنگی را با دقت و وسواس انتخاب کنیم. امروز در خانه‌کتاب بوشهر، کتاب، نوشت‌افزار و محصولات فرهنگی و کادویی عرضه می‌شود و همکاری با ناشران معتبر، معرفی آثار نویسندگان، شاعران و مترجمان برجسته و حمایت از تولیدکنندگان خوش‌ذوق بخشی از همین نگاه است. در کنار این‌ها، معرفی ایران و بوشهر را رسالت ویژه خود می‌دانیم. تلاش کرده‌ایم کتاب‌هایی ارزشمند در حوزه‌های ادبیات، تاریخ، فلسفه، عرفان و فرهنگ فراهم آوریم تا مخاطبان ایران را از خلال کتاب‌ها و بوشهر را به عنوان یکی از کانون‌های مهم فرهنگ و تاریخ این سرزمین بهتر بشناسند. گفتگو با مخاطبان و معرفی آثار نویسندگانی چون احمد محمود، عباس معروفی، تورج دریایی و ویلم فلور، و نیز آثار چهره‌های برجسته بوشهر، از صادق چوبک، فایز دشتی و منوچهر آتشی گرفته تا محمدرضا صفدردی، حسن زنگنه و منیرو روانی‌پور، بخشی از همین مسیر است.

ما خانه‌کتاب بوشهر را تنها به فضای عرضه کالا محدود نکرده‌ایم. در طبقه بالای کتاب‌فروشی، فضایی

هر شهر را می‌توان از روی کتاب‌فروشی‌هایش شناخت؛ از روی قفسه‌هایی که خاطره نسل‌ها و گفتگوهای میان آن‌ها را در خود نگه داشته‌اند. کتاب‌فروشی فقط محل خرید کتاب نیست؛ جایی است برای اندیشیدن، آشنایی با فرهنگ و زنده نگه داشتن آن.

در روزگاری که بحران کاغذ و دشواری‌های اقتصادی ادامه مسیر را برای کتاب‌فروشی‌های مستقل سخت‌تر از همیشه کرده بود، در ۲۷ خرداد ۱۳۹۷، خانه‌کتاب بوشهر را در فضایی حدود ۵۵ مترمربع بنیان گذاشتیم. آرزویمان فراتر از راه‌اندازی یک کتاب‌فروشی بود؛ می‌خواستیم پایگاهی فرهنگی بنا کنیم که کتاب در آن آغازگر گفتگو و پیوند میان انسان‌ها باشد.

ما باور داریم همان‌گونه که جسم انسان به غذای سالم نیاز دارد، ذهن و روح نیز از فضاهای فرهنگی مانند کتاب‌فروشی، سینما، موزه، نگارخانه

بخشی از تازه‌های ققنوس

امپراتوری‌های راه ابریشم تاریخ اوراسیای مرکزی

نویسنده: کریستوفر آی. بکویت
مترجم: شهریانو صارمی

این کتاب برخلاف نگاه رایج، نشان می‌دهد که مردمان و امپراتوری‌های راه ابریشم نقشی تعیین‌کننده در شکل‌گیری تمدن بشر داشته‌اند.

تاریخ مختصر اروپا از آغاز تا امروز

نویسنده: سایمون جنکینز
مترجم: شهریانو صارمی

اروپا چگونه از سرزمینی آکنده از جنگ‌های بی‌پایان به یکی از اثرگذارترین کانون‌های سیاست، فرهنگ و اندیشه در جهان بدل شد؟

هنر بیان راهنمای عملی اصول و فنون بیان به همراه تمرین‌ها و نمونه‌های صوتی

نویسنده: محسن حکیم‌معانی

کتابی بسیار کاربردی و مفید برای کسانی که علاقه دارند در سخنرانی یا ارائه مطالبشان به مخاطب به توانایی مناسبی دست پیدا کنند.

داستان فیلم تاریخ سینما از آغاز تا امروز

نویسنده: مارک کازینز
مترجم: محمدصادق صادقی‌پور

این کتاب تاریخ سینما را به صورت روایتی زنده از تحول شیوه‌های فیلمسازی و روایت داستان در سینما بازگو می‌کند.

جنگ ایران و عراق

نویسنده: دیوید شفر
مترجم: پریسا صیادی

این کتاب صرفاً گزارشی از نبرد نیست، بلکه روایتی از پایداری، سخت‌کوشی و امید ملتی است که در میانه فشار جهانی ایستادگی را برگزید.

پاریس در قرن بیستم

نویسنده: ژول ورن
مترجم: مهدی بهنوش

از آثار متفاوت ژول ورن، رمانی سیاه در حال و هوای رمان ۱۹۸۴ که چنان غمبار بود که در دسته‌بندی معمول باقی آثار ژول ورن قرار نگرفت.

جنبش‌های نافرجام روایت یک دهه اعتراضات مردمی

نویسنده: وینسنت پوینز
مترجم: شهریار خواجهیان

این کتاب تحلیلی عمیق از موج گسترده اعتراضات مردمی در دهه ۲۰۱۰ در نقاط مختلف جهان ارائه می‌دهد.

آنچه‌نآمد در کتاب‌و در خطاب در احوال و آثار دکتر محمدعلی موحد

نویسنده: سیروس علی‌نژاد

مهم‌ترین چیزی که مرا شیفته دکتر موحد کرده این است که نگاه او با نگاه دیگران تفاوت دارد و از قضا همواره نگاه درست‌تری است.

کنیزکان عمارت ملک‌خانی

نویسنده: بلقیس سلیمانی

داستان این رمان داستان زندگی زنانی است که به رغم اختلاف نسلی و طبقاتی، سرنوشتی کم و بیش یکسان دارند.

کتاب پدران

نویسنده: میکلوش واموس
مترجم: سهراب طاوسی

این رمان سرگذشت جنون‌آمیز خاندانی است که گویی قرعه فال ننج و شکنج به نامشان زده شده است.